

פסוליהו בבהמה, מנא לן דפסלי ביה? (2)

ומשנינן: מילף ילפי מהרדי, לומדים הנאמר בזה לזה.

דתניא: באדם לא נאמר בו "יבלת". בבהמה לא נאמר "דק תבלול". מניין ליתן את האמור של זה בזה, ואת האמור של זה בזה? תלמוד לומר: "גרב — גרב". "ילפת — ילפת" שנאמר בשניהם, לגזירה שוה!

ואמרינן: חד מהני תרתי קראי דגזירה שוה — מפני, שלא נצרך לגופו אלא למידרש מיניה גזירה שוה. דאי לא מפני, איכא למיפרך [שגזירה שוה שאינו מופנה יש להשיב עליה]:

אדם מבהמה לא יליף, שכן בבהמה היא עצמה קריבה לגבי מובה. מה שאין כן כהן שאין המומין פוסלין בו.

בהמה מאדם לא ילפא, שכן אדם נתרבה במצות. הלכך פוסל בו מומין, מה שאין כן בהמה.

והוינן בה: לאיי אפנויי מפני? איזה גזירה שוה מיותרת.

ומשנינן: לכתוב רחמנא "ילפת", ולא בעי "גרב". ואנא אמינא: ומה ילפת דלא מאיסא, הוי מומא. גרב דמאים טפי מילפת, שהוא קשה כחרס ושקוע בתוך הבשר ועושה בו חריצין. לא כל שכן?! "גרב גרב" דכתב רחמנא למה לי? על כרחך לאפנויי, וכיון

דהגזירה שוה מופנית אי אפשר לפרוך עליה.

ומקשינן: וליכתבינהו רחמנא לכולהו מומי בחד פרשה, או במומי אדם, או בבהמה. וליכתוב נמי "גרב וילפת" הכא והכא, "גרב" לגזירה שוה, ו"ילפת" לגלויי ד"גרב" מופנה הוא. ולילפו מהרדי, ולמה הוצרכה התורה לכתוב שתי פרשיות במומין?

ומתריצין: אחייא ליכתב רחמנא. אי כתב באדם, ונילף בהמה מיניה. הוה אמינא: כל מום דפסול באדם, פסול בבהמה. אבל "קלוט", שפרסותיו קלוטות ואינם שסועות. וחוטין, שהם מומין שבחניכיים דליתנהו באדם, דלא שייכו ביה, דאין לו פרסות, ויש לו שיניים⁽³⁾. והוה אמינא דבהמה נמי לא ליפסלו לכן נכתבו מומין בבהמה כדי לכתוב בה מום ד"קלוט" ו"חרוץ" שיש בכללו חוטין שנפגמו.

ואי כתב רחמנא כולהו מומין בבהמה, הוה אמינא: כל מום דפסול בבהמה, פסול באדם. אבל גבן וחרום, דליתנהו בבהמה, עיין רש"י באדם נמי לא ליפסלו. הלכך נכתבו מומין באדם.

ואכתי מקשינן: וליכתבינהו רחמנא כולהו בחד פרשה. כגון אצל אדם. מלבד הנך מומין דליתנהו באדם [קלוט וחוטין] שאותם לכתוב רחמנא בבהמה. או שיכתבו כולם בבהמה. והנך דליתנהו בבהמה [גבן וחרום] לכתוב באדם. "וגרב וילפת" ליכתוב הכא והכא, ולילפי מהרדי, אותם מומין שישנם בשניהם?

3. מה שאין כן בבהמה שאין לה שיניים למעלה והחניכיים נראים בה הלכך שייך לפסול

2. עיין רש"י למה הקשה רק אדק ותבלול ולא אשאר מומין שנשנו לעיל ולא כתיבי בתורה.